

b. Saîd el-Füraydî el-Laħcî'nin adları sayılabilir. Lehic şehrinin bugün merkezi olduğu Lehic idarî bölgesi 12.766 km² genişliğindedir ve yaklaşık 400.000 nüfusa sahiptir.

BİBLİYOGRAFYA :

Hemdânî, *Şifâtü Cezîretü'l-ʿArab* (nşr. Muhammed b. Ali el-Ekva' el-Hivâlî), Riyad 1974, s. 70-71, 203-205, 277-278, 343-344; Yâkût, *Muʿcemü'l-büldân*, V, 14; İbn Hâtim, *es-Simtü'l-ğâliʿ-şemen fi aħbârî'l-mülük mine'l-ʿuz bi'l-Yemen: The Ayyûbids and Early Rasûlids in the Yemen* (nşr. G. R. Smith), London 1974-78, I-II; Emîn er-Reyhânî, *Mülûkû'l-ʿArab*, Beyrut 1929, I, 175, 183, 338-427; M. Kemâl Abdülhamîd, *el-İstî'mârü'l-Birîtanî fi cenûbi'l-Cezîretü'l-ʿArabîyye*, Kahire, ts., s. 11-12, 55-57, 72, 97, 99, 103, 108, 150-151, 200-213; Seyyid Mustafa Sâlim, *Tekvînü'l-Yemeni'l-ħadîs*, Kahire 1963, s. 199-209; a.m.f., *el-Veşâ'îķu'l-Yemenîyye*, Kahire 1982, s. 38, 331, 458, 469; Ahmed Hüseyin Şerefeddîn, *el-Yemen 'abre't-târîh*, Âbidîn 1384/1964, s. 25-26, 35; Ahmed b. Fazl b. Ali Muhsin el-Abdelî, *Hedîyyetü'z-zemen fi aħbârî mülûki Laħc ve ʿAden*, Beyrut 1400/1980, tür.yer.; İhsan Süreyya Sırma, *Osmanlı Devleti'nin Yükselişinde Yemen İsyancıları*, İstanbul 1980, s. 46-49, 72, 162; *The Middle East and North Africa (1984-85)*, London 1984, III, 784-787; R. N. Mehra, *Aden-Yemen*, Delhi 1988, s. 177; G. R. Smith, "Laħc" (trc. Hüseyin Abdullah el-Ömerî), *el-Mevsûʿatü'l-Yemenîyye*, Beyrut 1402/1992, II, 797-800; a.m.f., "Laħdîj", *EL²* (İng.), V, 601-602; Cengiz Orhonlu, "XVI. Asrın İlk Yarısında, Kızıldeniz'de Osmanlılar", *TD*, XII/16 (1961), s. 14-15; *Kâmûsü'l-aʿlâm*, V, 3987; Adolf Grohmann, "Laħic", *İA*, VII, 3-5; O. Löfgren, "ʿAdan", *EL²* (İng.), I, 180-182.

SÂMÎ ES-SAKKÂR

LEHİSTAN

(bk. POLONYA).

LEHV

(bk. EĞLENCE; OYUN).

LEKÂNÎ, Abdüsselâm b. İbrâhîm

(عبد السلام بن إبراهيم اللقاني)

Ebû Muhammed (Ebû'l-Ferec) Abdüsselâm b. İbrâhîm b. İbrâhîm el-Lekânî (ö. 1078/1668)

Mâlikî âlimi.

971 (1563) yılında muhtemelen Kahire'de dünyaya geldi. Babasının doğduğu yerleşim merkezine nisbetle Lekânî diye tanındı. Tahsilini babası İbrâhîm el-Lekânî'nin ders halkasında tamamladı, onun önde gelen öğrencileri arasında yer aldı. Necmeddin Muhammed b. Ahmed el-Gaytî, Ebû Abdullah Muhammed b. Sin-

ne ve Ebû Abdullah Muhammed Abdülkâdir el-Fâsî gibi âlimlerden ders aldı (Abdülhay el-Kettânî, I, 118, 183; II, 890, 1027). Öğrenimini tamamladıktan sonra ders okutmaya ve eser yazmaya başladı. Babasının vefatı üzerine onun yerine Ezher müderrisliğine getirildi. Yetiştirdiği öğrenciler arasında Ebû Sâlim el-Ayyâsî, Ebû'l-Esrâr Hasan b. Ali b. Muhammed el-Acîmî ve Ebû Âmir Ahmed en-Nefrâvî gibi isimler bulunmaktadır (Mahlûf, s. 304; Abdülhay el-Kettânî, II, 811). Abdüsselâm el-Lekânî 15 Şevval 1078 (29 Mart 1668) tarihinde Kahire'de vefat etti ve orada defnedildi.

Eserleri. 1. *İrşâdü'l-mürîd li-Cevheretü't-tevhîd*. Babasının *Cevheretü't-tevhîd* adlı manzum akaid risâlesine yine kendisinin yazdığı *Umdetü'l-mürîd* adlı hacimli şerhin İbrâhîm el-Lekânî tarafından konulmuş olan ta'liklerin müellif tarafından yeniden düzenlenmesi suretiyle meydana getirilmiş bir şerh mahiyetindedir (bk. CEVHERETÜ'T-TEVHÎD). 2. *İt-hâfû'l-mürîd li-Şerhi Cevheretü't-tevhîd*. *İrşâdü'l-mürîd*'in genişletilmesiyle ortaya çıkan bir şerh olup Ezher'in lise kısmında ders kitabı olarak okutulmuştur. el-Emîrû'l-Kebîr es-Sünbâvî'nin *Hâşiye ʿalâ İthâfi'l-mürîd* adlı eseriyle birlikte basılmıştır (Bulak 1282; Kahire 1300, 1309). İbrâhîm el-Bâcürî (Kahire 1279) ve Muhammed Muhyiddin Abdülhamîd (Kahire 1375/1955) bu şerhe hâşiye yazmışlardır. 3. *Fetħu'l-mecîd li-Kifâyeti'l-mürîd fi'l-keġâm*. Ebû'l-Abbas Ahmed b. Abdullah el-Cezâirî'nin *Kifâyeti'l-mürîd fi'l-keġâm* adlı manzum akaid risâlesine Muhammed b. Yûsuf es-Senûsî tarafından yazılan *el-Menhecû's-sedîd fi şerhi Kifâyeti'l-mürîd* adlı şerh üzerine yapılmış bir şerhtir. Eser üzerine Dâvûd Ali el-Fâdîl tarafından tenkitli metin neşri mahiyetinde bir doktora çalışması yapıldığı (Rabat 1984) kaydedilmektedir (*Répertoire des thèses*, s. 13). 4. *Tervîħu'l-fuʿâd bi-mevlidi ġayri'l-İbâd*. Mevlid-i nebî konusunun tasavvufî neşve içinde ele alındığı bir eserdir. 5. *İbtisâmü'l-ehzâr min riyâzi'l-aħbâr fi rebîʿi'l-ebzâr bi-mevlidi'l-ħabîbi'l-muħtâr*. 6. *Hüsünü'l-beyân fi tefsîri müfredâti'l-Kurʿân*. 7. *Muġaddime fi'l-İşķ ve'l-maħabbe*. 8. *Muġaddimâtü'l-fuşûl*. 9. *ez-Zehrü'l-mengûr* (bu eserlerin nüshaları için bk. Brockelmann, *GAL*, II, 395-396; *Suppl.*, II, 357, 419).

Abdüsselâm el-Lekânî'nin bunların dışında şu eserlerinin de bulunduğu kayde-

dilmektedir: *Fetħu'l-vaşîd li-hidâyeti'l-mürîd*, *Hâşiye ʿalâ Tezķireti'l-Kurţubî*, *es-Sirâcü'l-vehħac bi-şerhi kışşateyi'l-isrâʿ ve'l-miʿrâc* (müellifin hocalarından Necmeddin Muhammed b. Ahmed el-Gaytî'nin isrâ ve miʿrac hakkındaki eserine yazılan bir şerhtir).

BİBLİYOGRAFYA :

Keşfü'z-zunûn, II, 1501, 1539; Muhibbî, *Hulâşatü'l-eşer*, II, 416-417; Kâdirî, *Neşrü'l-meşânî*, II, 170-172; Mahlûf, *Şeceretü'n-nûr*, s. 304; Serķis, *Muʿcem*, I, 473-474; II, 1592-1593; Brockelmann, *GAL*, II, 325-326, 357, 395-396; *Suppl.*, II, 357, 419; *İzâħu'l-meknûn*, I, 284; II, 8, 172; *Hedîyyetü'l-ʿârifîn*, I, 216, 571; Abdülhay el-Kettânî, *Fihrişü'l-feħâris*, I, 118, 183; II, 811, 890, 1027; *Répertoire des thèses et mémoires: 1953-1984*, Rabat 1987, s. 13; Cezzâr, *Medâhilü'l-müʿellifîn*, III, 1417; *Mevsûʿatü aʿlâmi'l-Maġrib* (nşr. Muhammed Haccî), Beyrut 1417/1996, IV, 1548-1549; Muhammed el-Berşir Zâfir el-Ezherî, *el-Yeuâķitü'ş-semine (Tabaķâtü'l-Mâlikîyye)*, Kahire 1420/2000, s. 149-150.

METİN YURDAGÜR

LEKÂNÎ, İbrâhîm b. İbrâhîm

(إبراهيم بن إبراهيم اللقاني)

Ebû İshâk (Ebû'l-İmdâd) Burhânüddîn İbrâhîm b. İbrâhîm b. Hasen el-Lekânî (ö. 1041/1632)

Cevheretü't-tevhîd adlı manzum akaid risâlesıyla tanınan Mâlikî âlimi.

Mısır'da Demenhûr şehri yakınlarındaki Lekâne adlı yerleşim merkezinde dünyaya geldi. Kaynaklarda doğum tarihi hakkında herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Oġlu Abdüsselâm'ın 971 (1563) yılında doğduğu bilindiğine göre gençlik dönemi yıllarına ait bir tahminde bulunmak mümkünüdür. Süfimeşrep bir ulemâ ailesine mensup olduğu anlaşılan İbrâhîm el-Lekânî'nin tahsil hayatına dair fazla bilgi yoksa da onun Mısır'daki Mâlikî ulemâsı arasında seçkin bir mevki kazandığı, Ezher'de müderrislik yaptığı yolundaki kayıtlara ve telif ettiği eserlere bakılarak iyi bir öğrenim gördüğü söylenebilir. Lekânî'nin birçok âlimden ders aldığını belirten Muhibbî, bunlar arasında dönemin Şâfiî ulemâsından İbn Kâsım el-Abbâdî ve Şemseddin er-Remî, Mâlikî âlimlerinden Bedreddin el-Karâfî ve Sâlim b. Muhammed es-Senhûrî gibi isimlerle tarihteki müşdidlerinin adını zikretmiştir (*Hulâşatü'l-eşer*, I, 6-7). Onun yetiştirdiği öğrenciler içinde oġlu Abdüsselâm el-Lekânî yanında Haraşî, Şebrâmellisî, Yûsuf